

УДК 821.161.2'06.09(477)

DOI <https://doi.org/10.31652/3041-1084-2025-5-05>

Масова література як простір культурної рефлексії: Андрій Кокотюха в сучасному літературному процесі

Mass Literature as a Space for Cultural Reflection: Andriy Kokotyukha in the Contemporary Literary Process

Солодюк Наталія Володимирівна,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
<https://orcid.org/0000-0002-1757-6319>
Nataliia.solodiuk.n@vspu.edu.ua*

Анотація. У сучасному українському культурному просторі популярна література відіграє дедалі помітнішу роль, не лише задовольняючи запити масового читача, а й стаючи інструментом осмислення суспільних, історичних і національних процесів. На цьому тлі творчість Андрія Кокотюхи є унікальним прикладом поєднання жанрової привабливості з глибоким соціокультурним змістом, що потребує ґрунтовного наукового аналізу. Дослідження масової прози як значущого сегмента літературного процесу дозволяє розширити уявлення про механізми формування колективної ідентичності та моделі національної пам'яті.

Метою статті є комплексне дослідження творчості Андрія Кокотюхи в контексті сучасної української масової літератури з акцентом на її жанрово-тематичні особливості, соціальні, історичні та національні акценти, а також оцінка впливу популярної прози письменника на формування сучасного образу української масової культури. Методологічну основу дослідження становлять культурологічний, літературознавчий і порівняльний аналіз.

У результаті дослідження з'ясовано, що масова література в українському контексті виконує важливу культурну функцію – вона слугує каналом трансляції соціально значущих сенсів та національних цінностей. Аналіз творчості А. Кокотюхи дозволив виокремити ключові жанрові доміанти його прози – кримінальний роман, історичний детектив, соціальний трилер – та охарактеризувати тематику, що охоплює суспільні конфлікти, історичні травми, моральні дилеми. У творах письменника органічно переплітаються актуальні соціальні, історичні й національні проблеми, що робить його прозу своєрідним інструментом масової культурної рефлексії. Оцінено внесок А. Кокотюхи у формування нового образу української масової культури, яка поєднує доступність із ідейною глибиною.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розгляд творчості А. Кокотюхи в міжмедійній перспективі, вивчення рецептивних стратегій різних читацьких аудиторій, а також на компаративний аналіз його прози в контексті європейської масової літератури. Актуальним є також вивчення трансформації національного наративу в умовах сучасних викликів – зокрема війни, інформаційних змін і зміщення культурних центрів впливу.

Ключові слова: колективна ідентичність, суспільна пам'ять, соціальні трансформації, наративи, культурні коди.

Abstract. In the contemporary Ukrainian cultural sphere, popular literature occupies an increasingly prominent position, serving not only to satisfy the demands of mass reader but also as a medium for interpreting social, historical, and national processes. Within this context, the work of Andriy Kokotyukha offers a unique example of combining genre-driven appeal with profound socio-cultural content, which requires thorough scholarly analysis. Examining mass-market prose as a significant segment of the literary process broadens our understanding of the mechanisms behind the formation of collective identity and the construction of national memory.

The aim of this article is to undertake a comprehensive study of Kokotyukha's works within the framework of contemporary Ukrainian popular literature, with particular attention to its genre and thematic characteristics, social, historical, and national dimensions, as well as to assess the influence of his popular prose on shaping the modern image of

Ukrainian mass culture. The methodological foundation of the research draws on cultural studies, literary analysis, and comparative approaches.

The findings demonstrate that, in the Ukrainian context, mass literature fulfils an important cultural function, acting as a conduit for the transmission of socially significant meanings and national values. Analysis of Kokotyukha's works identifies his principal genre orientations – the crime novel, the historical detective, and the social thriller – and reveals thematic concerns that encompass social conflicts, historical traumas, and moral dilemmas. His prose intertwines contemporary social, historical, and national issues, positioning it as a distinctive instrument of cultural reflection within the popular literary sphere. The article also evaluates Kokotyukha's contribution to shaping a new model of Ukrainian mass culture – one that merges accessibility with intellectual and ideological depth.

Further research could explore Kokotyukha's works from an intermedial perspective, investigate reception strategies among diverse readerships, and undertake comparative analyses within the context of European mass literature. Equally relevant is the study of how the national narrative is being transformed in response to current challenges, including war, shifts in the information landscape, and the relocation of cultural centres of influence.

Keywords: collective identity, collective memory, social transformations, narratives, cultural codes.

Постановка проблеми. У сучасному українському літературному процесі дедалі виразніше окреслюється потреба в осмисленні масової літератури як повноцінного феномена національної культури. Тривалий час ця сфера художньої творчості залишалася поза увагою академічної критики, зокрема через її позиціонування як «нижчої» в ієрархії літературних жанрів. Проте саме масова література, орієнтована на широке коло читачів, стала одним із засобів формування колективної ідентичності, суспільної пам'яті та відображення актуальних соціальних трансформацій. Особливе місце у цьому процесі посідає творчість Андрія Кокотюхи – одного з найпродуктивніших і найпопулярніших українських авторів, який працює в жанрах детективу, трилера, історичного роману та публіцистики. Його тексти не лише репрезентують популярні наративи, а й формують культурні коди сучасної українськості, стаючи простором для суспільної рефлексії. У зв'язку з цим, виникає потреба у науковому осмисленні місця і ролі

творчості А. Кокотюхи в літературному процесі України, а також у визначенні її впливу на читацьку свідомість і культурну динаміку в умовах війни, трансформації ідентичностей і цифровізації суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У дослідженнях останніх років простежується зростання зацікавлення масовою літературою як феноменом, що має не лише розважальний, а й культурно-рефлексивний потенціал. Так, Г. В. Хоменко [13] вивчає постмодерну українську літературу в контексті її світоглядно-стильових домінант, акцентуючи на відході від традиційної бінарності «високе – масове» та на появі синкретичних форм, які знімають різке протиставлення елітарного й масового. Це створює підґрунтя для перегляду статусу масової прози в сучасному культурному процесі.

Питання співвідношення масової та високої літератури ґрунтовно осмислює М. Калініченко [5], аналізуючи теоретичні підходи в українському, російському й північноамериканському літературознавстві. Автор доходить висновку, що поняття «масовість» не може розглядатися винятково як критерій зниження художнього рівня твору, натомість пропонує бачити в популярній прозі форму сучасної культурної комунікації з притаманними їй знаковими системами, образами та наративними структурами.

У вузькому дослідженні, присвяченому романам Андрія Кокотюхи, А. Вегеш [3] фокусується на літературно-художньому антропоніміконі, демонструючи, як автор працює з іменами персонажів для створення історичного колориту, а також для формування системи уявлень про ментальність українського суспільства. Дослідник підкреслює цілеспрямовану роботу автора з національними кодами, що функціонують у межах жанрових канонів.

У свою чергу, М. Ю. Сидора та О. С. Запорожець [12] зосереджуються на жанровій природі романів «Легенда про Безголового» і «Темні таємниці». Вони доводять, що А. Кокотюха поєднує риси готичного роману, пригодницького наративу й трилера, утворюючи специфічну модель українського масового читива, яке здатне формувати історичну емпатію в читача.

Окремий напрям вивчення творчості А. Кокотюхи становить дослідження історичної реконструкції. Ю. В. Іщенко та О. С. Меркулова [4] аналізують роман «Привид із Валлової» як приклад художньої реконструкції минулого, в якому поєднуються документальна фактура,

художня вигадка та рефлексія над історичною травмою. Це дозволяє розглядати роман як інструмент осмислення національного досвіду крізь масову прозу.

Тематичну близькість виявляє і Я. Бригадир [1], який у своїй праці досліджує функціонування інтриги в українському ретродетективі, трактуючи цей жанр як механізм інтерпретації історичних подій. При цьому інтрига постає не лише як засіб утримання уваги, а як наративний метод реконструкції альтернативної історії, що корелює з прагненням масової літератури формувати ідентичність через «просту» історію.

У пізнішій роботі цього ж автора простежується спроба охарактеризувати творчість Андрія Кокотюхи як зразок сучасної української масової літератури, яка успішно функціонує в межах культурної рефлексії [2]. Я. Бригадир наголошує на здатності письменника адаптувати класичні жанрові моделі під національні потреби, зберігаючи водночас упізнавану стилістику та тематичну спрямованість.

Важливим унеском у лінгвостилістичне осмислення творчості А. Кокотюхи є дослідження Н. Майбороди [2], де з'ясовуються лексико-семантичні особливості детективних романів автора. Виявлено, що мовна тканина текстів виконує не лише інформативну, а й культурноносну функцію, відображаючи соціальні реалії та способи їх інтерпретації.

Аналіз наявних досліджень засвідчує загальне визнання значущості постаті Андрія Кокотюхи для сучасного літературного процесу в Україні. Водночас простежується фрагментарність підходів: окремі аспекти його творчості – жанрові ознаки, історична тематика, мовна специфіка – вже досліджені, проте цілісного аналізу популярної прози письменника як простору соціокультурної рефлексії бракує. Саме це і становить предмет подальшого вивчення у межах запропонованого дослідження.

Постановка завдання. *Метою статті* є проаналізувати масову літературу як простір культурної рефлексії на прикладі творчості Андрія Кокотюхи та визначити її місце в сучасному літературному процесі України.

Завдання статті:

- визначити особливості масової літератури як явища в українському культурному контексті;

- охарактеризувати жанрові й тематичні домінанти творчості Андрія Кокотюхи;

- дослідити, яким чином у творах письменника відображаються соціальні, історичні та національні проблеми;

- оцінити вплив популярної прози А. Кокотюхи на формування сучасного образу української масової культури.

Виклад основного матеріалу. У сучасному культурному ландшафті України масова література дедалі виразніше окреслює себе як повноцінний складник національного літературного процесу. Хоча традиційно вона розглядалася як «нижчий» щабель у порівнянні з елітарною літературою, починаючи з 2010-х років спостерігається зростання дослідницької уваги до цього феномена [11, с. 43]. Зокрема, розпочато ґрунтовне вивчення її художніх особливостей, жанрової специфіки, наративної структури та ролі у формуванні культурних орієнтирів читачів. Попри це, багато аспектів масової літератури, зокрема її бестселерів, залишаються недостатньо студійованими, що свідчить про необхідність подальшого наукового осмислення.

Однією з ключових характеристик масової літератури є її широка доступність, що зумовлює відкритість до жанрових експериментів, гнучкість сюжетної композиції та демократичність художнього стилю. Масова проза рідше підлягає суворим канонам і мистецьким доктринам, а її автори, звільнені від тиску ідеологічних рамок або цензурних обмежень, мають змогу створювати тексти, які резонують із поточними суспільними настроями, відображають нагальні проблеми сучасності та формують нові дискурсивні парадигми. У такий спосіб масова література виконує роль не лише інструмента розваги, а й засобу культурної рефлексії, що відображає й транслює колективний досвід та цінності суспільства.

Особливе значення в дослідженні масової літератури має аналіз її наративної структури, яка є ключовим механізмом взаємодії автора й читача. Через наратив реалізується комунікаційна функція художнього тексту: він узагальнює досвід людського буття, моделює уявлення про світ, закріплює або трансформує уявлення про моральні норми, національні маркери, соціальні ролі. Саме тому наративні особливості масової прози значною мірою впливають на формування читацької свідомості, зокрема молодій освіченій аудиторії. Як показують спостереження за читацькими практиками, популярна проза здатна не

лише відображати цінності, але й створювати нові культурні установки, що транслюються через повторювані сюжетні моделі, архетипні образи, мову персонажів, моральні дилеми.

Таким чином, масова література в українському культурному контексті постає як важливий і багатовимірний феномен, що об'єднує розважальну функцію з аналітичною, популяризує національну історію та сучасні суспільні виклики, відтворює архетипи й моделі поведінки, формує естетичні смаки читача. Її системне вивчення дозволяє глибше зрозуміти структуру сучасного літературного поля, а також окреслити механізми взаємодії літератури й масової свідомості.

У цьому контексті надзвичайно показовою є творчість Андрія Кокотюхи – одного з найплідніших і найвідоміших представників сучасної української масової літератури [14, с. 159]. Його літературний доробок охоплює широке коло жанрів, серед яких домінують детектив, трилер, пригодницький роман, історичний роман та елементи політичної прози. Жанрова палітра творів А. Кокотюхи характеризується не лише гнучкістю й адаптивністю до читацьких очікувань, але й демонструє глибоку націленість на рефлексію над українською ідентичністю, історичною пам'яттю та морально-етичними конфліктами сучасного суспільства.

Однією з ключових жанрових домінант у творчості А. Кокотюхи є детектив. У цьому жанрі автор вдало поєднує класичні елементи розслідування із соціально-психологічним аналізом, що дає змогу вивести його прозу за межі суто жанрової схеми й наблизити до багатошарової художньої інтерпретації дійсності. Кримінальний сюжет, як правило, у творах А. Кокотюхи пов'язаний не лише з пошуком злочинця, а й із викриттям суспільної деградації, корупції, моральної амбівалентності особистостей, залучених до процесу. Таким чином, детективна інтрига виконує функцію не лише наративного чинника, а й засобу соціальної критики. Особливістю детективів А. Кокотюхи є також урбаністичний антураж – події часто розгортаються в Києві, Львові або інших українських містах, що надає творам атмосферності та актуальності.

Окрему увагу варто приділити історичному напрямку у творчості Андрія Кокотюхи. Його історичні романи, такі як цикл «Червоний», присвячені періоду радянського тоталітаризму, українського підпілля та повоєнного опору. Автор уміло реконструює історичні обставини,

вводячи у текст реальні події, постаті та географічні локації, але при цьому не втрачає художньої динаміки. Його підхід до історичної прози відзначається синтезом документального й белетристичного начал, що дозволяє формувати в читача емоційне залучення до подій минулого та водночас зберігати елементи пізнавального наративу. Історична тематика в інтерпретації А. Кокотюхи має виразну патріотичну спрямованість: через образи героїв, які чинять спротив імперському гніту, він репрезентує національну ідею як невід'ємну складову української ідентичності. Особливу роль у таких творах відіграє персоніфікація історії – сюжет розгортається через призму життєвого шляху головного героя, що дозволяє читачеві пережити історію на особистісному рівні.

Тематика боротьби, вибору, гідності, зради й відданості є наскрізною у багатьох романах автора [9]. Крім того, важливу роль відіграє проблема національної пам'яті, яка постає у контексті переосмислення минулого – не лише через ідеологічну призму, а й через індивідуальний досвід персонажів. У своїх творах А. Кокотюха пропонує специфічну рецепцію історії, що має на меті не лише реконструкцію подій, а й актуалізацію забутих або маргіналізованих сюжетів національного наративу. Тим самим його проза виконує функцію культурної терапії, компенсуючи розрив у колективній свідомості, спричинений десятиліттями ідеологічного тиску та інформаційних маніпуляцій.

У структурному плані твори А. Кокотюхи здебільшого побудовані за принципом динамічного сюжету, з чітким розподілом на експозицію, розвиток дії, кульмінацію та розв'язку [6]. При цьому оповідь часто ведеться від першої особи, що забезпечує ефект суб'єктивної достовірності й занурення у внутрішній світ героя. Такий прийом сприяє створенню ілюзії автентичності подій, що, у свою чергу, підвищує довіру читача до наративу. Характерною ознакою творів письменника є також використання живої, розмовної мови, часто з украленнями регіональних діалектизмів або жаргонізмів, що не лише підсилює реалізм, а й сприяє формуванню у читача відчуття «впізнаваності» середовища й героїв.

Отже, структурна організація прозових текстів Андрія Кокотюхи, поєднана з емоційною суб'єктивністю оповіді та стилістичною природністю мови, слугує не лише інструментом художнього впливу, а й засобом активного залучення читача до співпереживання й

культурної рефлексії. Проте для повнішого розуміння функціональної багатогранності його творчості доцільно звернутися до узагальненої систематизації жанрово-тематичних домінант письменника, яку представлено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Жанрово-тематичні напрями творчості Андрія Кокотюхи та їх приклади

Жанровий напрям	Ключові тематичні акценти	Приклади творів	Особливості реалізації
Детектив	Кримінальні розслідування, соціальні девіації, урбаністичне середовище	Легенда про Безголового, Автомобіль з Пекарської	Сюжет динамічний, часто – від першої особи; поєднання інтриги із соціальною критикою
Політичний трилер	Корупція, влада, змови, моральний вибір героїв	Темна вода, Адвокат із Личаківської	Гострі соціальні конфлікти, атмосфера напруги, актуалізація сучасної політичної дійсності
Історичний роман	Боротьба за незалежність, УПА, репресії, національна гідність	Червоний, Чорний ліс	Документалізм у поєднанні з художньою вигадкою; персоніфікація історії через образ героя
Пригодницький роман	Подорожі, несподівані ситуації, боротьба добра і зла	Таємниця курортного містечка, Пастка для жар-птиці	Динамічний сюжет, гостросюжетність, інтрига з елементами романтики або містики
Соціально-психологічна проза	Внутрішні конфлікти, родинні драми, моральна амбівалентність	Повзе змія, Мама, донька, бандюган	Глибина психологічної характеристики, акцент на трансформаціях особистості під тиском подій

Джерело: власна розробка автора

Жанрові й тематичні домінанти творчості Андрія Кокотюхи свідчать про гнучкість та багатожанровність української масової літератури, яка здатна задовольняти запити широкої читацької аудиторії й водночас репрезентувати важливі для національного самосприйняття теми. Його проза поєднує елементи популярного письма з серйозною соціальною, культурною та історичною проблематикою, що дозволяє говорити про естетичну й ідеологічну значущість масової літератури як важливого сегмента сучасного українського літературного процесу.

У творчості Андрія Кокотюхи соціальні, історичні та національні проблеми виступають не лише фоном для художнього сюжету, а й глибинними смисловими структурами, що формують ідейну матрицю

його текстів [8]. Завдяки цьому його твори набувають значення своєрідної культурної діагностики – інструменту, за допомогою якого масовий читач має змогу осмислити актуальні суспільні виклики, переосмислити минуле та сформувавши орієнтири національної ідентичності.

Передусім, соціальна проблематика в прозі А. Кокотюхи розкривається через зображення буденності та психології пересічного українця, втягнутого в надзвичайні обставини. У романі «Темна вода» (2010) автор показує, як у провінційному місті, де діє корумпована місцева влада й правоохоронні органи перетворено на знаряддя приватного впливу, звичайна людина намагається відстояти справедливість. Через персонажа журналіста, який розслідує загадкову смерть підлітка, А. Кокотюха піднімає теми суспільної байдужості, страху перед системою та сили громадянської позиції. Схожі мотиви наявні й у романі «Легенда про головного» (2014), де реалії криміналізованого суспільства та внутрішні моральні дилеми героїв стають виявом глибокої соціальної тривоги, пов'язаної із руйнуванням довіри до державних інститутів.

Історичний вимір його творчості знаходить вияв як у створенні ретроспективних романів, так і в сюжетах, які пронизані рефлексією щодо історичних подій і постатей. Найяскравіше ця тенденція виявляється у романі «Червоний» (2012), де зображено долю українського повстанця, який після потрапляння до радянського ГУЛАГу продовжує боротьбу проти системи. Твір базується на реальних фактах, а через образ головного героя Данила Червоного автор актуалізує тему незламності національного духу, критикує сталінський режим та його каральну машину. Історія тут не є декоративним елементом, а рушієм драми та особистісного вибору. У романі «Адвокат із Личаківської» (2020), події якого відбуваються у міжвоєнному Львові, А. Кокотюха не лише передає дух доби, але й показує, як ідеї незалежності, правосуддя та самовизначення простояють навіть у колоніальних умовах.

Ще однією важливою віссю дослідження є національна проблематика, яка для А. Кокотюхи набуває форми як прямої політичної заяви, так і підсвідомого культурного коду. Його герої – це українці, які говорять українською (навіть якщо із домішками діалектів), діють в українському просторі, мають внутрішню потребу зрозуміти себе як частину нації. У «Чорному лісі» (2021) автор переосмислює роль

українського підпілля, акцентуючи увагу не лише на збройному протистоянні, а й на внутрішній боротьбі за збереження ідентичності в умовах ворожого тиску. У багатьох творах, зокрема «Адвокат із Личаківської» та «Темна вода», простежується також постколоніальний дискурс: мотиви звільнення від імперського впливу, відродження історичної пам'яті, боротьби з ідеологічною спадщиною радянської доби. Символічною є й мова персонажів: навіть у кримінальних романах, орієнтованих на масового читача, герої спілкуються українською, що є важливим кроком до формування масової україномовної культури.

Усі ці проблемні виміри в текстах А. Кокотюхи нерідко взаємодіють між собою, створюючи складну багаторівневу модель української дійсності. І хоча його твори не є «традиційною» елітарною літературою, саме завдяки доступності викладу, жанровій привабливості та емоційній напрузі вони стають ефективним інструментом культурного впливу. Соціальні, історичні та національні мотиви у творчості А. Кокотюхи не лише фіксують наявний стан суспільства, а й пропонують потенціали його переосмислення, діалогу й зцілення – через слово, емоцію, сюжет.

У цьому контексті постає важливе питання про те, якою мірою популярна проза Андрія Кокотюхи впливає на формування сучасного образу української масової культури. Його творчість є прикладом успішної адаптації національно значущих тем до умов ринку, де книжка виступає не лише товаром, а й засобом соціокультурного впливу. Завдяки поєднанню динамічного сюжету, психологічної достовірності й актуальної тематики, твори Кокотюхи формують у масової аудиторії уявлення про національну ідентичність, історичну пам'ять, моральні цінності та суспільні виклики. Залучення широкого кола читачів до дискусії навколо складних і водночас «зрозумілих» тем сприяє популяризації через масову літературу української мови, історії, культури та ціннісних координат, що відповідають сучасному етапу розвитку суспільства.

А. Кокотюха відіграє важливу роль у кристалізації нового образу масової культури, що поєднує розважальний елемент із естетико-громадянським меседжем. Його романи функціонують як форми м'якої культурної інтервенції, де боротьба добра і зла, зрада й героїзм, історична рефлексія та злочинні реалії постають у знайомому читачеві форматі – легкому для сприйняття, але не поверховому. Таким чином, популярна проза автора створює підґрунтя для нової

моделі національного культурного продукту, де художній текст перестає бути суто розвагою, а набуває функції формування громадянської свідомості, етичної чутливості та соціальної активності.

Особливої уваги заслуговує також вплив письменника на уявлення про сучасного українського героя. У творах А. Кокотюхи герой – не винятковий носій надприродних здібностей, а звичайна людина, яка опиняється в ситуації морального випробування. Такий підхід сприяє трансформації образу українця в масовій свідомості – з пасивного об'єкта історії в активного діяча, що здатний на спротив, солідарність, пошук справедливості. Тим самим популярна література перестає бути лише способом утечі від реальності – вона стає інструментом її переосмислення й гуманітарного опору в умовах турбулентного часу.

Таким чином, оцінюючи вплив прози Андрія Кокотюхи, варто говорити не лише про її успіх у книжковому просторі, а й про її значущість як чинника формування національного культурного коду. Через доступний формат, тематичну релевантність і зв'язок із архетипами колективної свідомості, його творчість формує у масового читача стійкі уявлення про українське – і в сенсі мови, ідентичності, і морального вибору. У цьому аспекті популярна проза А. Кокотюхи не просто відображає масову культуру – вона її активно конструє.

Висновки. Масова література в українському культурному контексті постає не лише як засіб розваги чи комерційного продукту, а як важливий сегмент літературного процесу, що виконує ідеологічну, пізнавальну та естетичну функції. Її специфіка полягає в здатності поєднувати доступність викладу з глибиною змісту, охоплюючи широкий читацький загал і водночас апелюючи до ключових питань національної ідентичності, історичної пам'яті та соціальних трансформацій. Масова література, таким чином, виступає як динамічне явище, що здатне інтегрувати у свої форми актуальні запити суспільства та продукувати культурно значущі смисли.

Жанрово-тематична палітра творчості Андрія Кокотюхи є багатогранною та свідчить про його вміння оперувати широким спектром художніх форм: від детективу й трилера до історичного роману й соціально-психологічної драми. Автор послідовно виявляє інтерес до тем боротьби зі злом, морального вибору, історичних паралелей і героїчних постатей у буденних обставинах. Його твори вирізняються сюжетною динамікою, напруженою інтригою, емоційною

насиченістю та водночас – ґрунтовною опорою на історико-культурні реалії.

Соціальні, історичні та національні проблеми у творах А. Кокотюхи постають не як фонові мотиви, а як повноцінні структурні й смислові елементи. Його герої діють у контексті конкретного історичного моменту або соціальної кризи, що дозволяє актуалізувати важливі для сучасного читача теми: корупцію, патріотизм, посттравматичний досвід, пошук ідентичності. Таким чином, проза А. Кокотюхи формує простір рефлексії над українською дійсністю, відкриваючи можливості для колективного осмислення болючих точок історії та сучасності.

Популярна проза А. Кокотюхи суттєво впливає на формування сучасного образу української масової культури. Його тексти не лише задовольняють потребу у читанні, а й конструюють нові культурні моделі, в яких поєднуються патріотичні наративи, архетипи національного героя, морально-етичні дилеми та елементи жанрової привабливості. Завдяки цьому А. Кокотюха сприяє утвердженню образу масової культури як простору, здатного виконувати роль інструмента впливу, просвітництва та культурного самоствердження.

Список використаних джерел:

1. Бригадир Я. Інтерпретація історичних подій кризь призму інтриги в українському ретродетективі. Літературознавчі студії. 2017. Вип. 1(1). С. 99–110. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2017_1\(1\)__11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2017_1(1)__11) (дата звернення: 04.05.2025).
2. Бригадир Я. О. Творчість Андрія Кокотюхи як взірєць сучасної української масової літератури. Літературознавчі студії. 2015. Вип. 1(1). С. 50–59. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2015_1\(1\)__8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2015_1(1)__8) (дата звернення: 04.05.2025).
3. Вегеш А. Літературно-художній антропонімікон у романах Андрія Кокотюхи «Життя на карту. Київська сищиця» та «Зламани іграшки. Київська сищиця». Закарпатські філологічні студії. 2022. Випуск 26. Том 1. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 247–253. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/48391> (дата звернення: 04.05.2025).
4. Іщенко Ю. В., Меркулова О. С. Засоби художньої реконструкції історії у романі Андрія Кокотюхи «Привид із Валової». Українські студії в європейському контексті. 2021. Вип. 4.

- С. 42–52. URL: http://obrii.org.ua/usec/storage/article/Ishchenko_2021_42.pdf (дата звернення: 04.05.2025).
5. Калініченко М. Масова та висока література: Pro et Contra (обріи теоретичної рефлексії в сучасному українському, російському та північноамериканському літературознавстві). Філологічні науки. Літературознавство. 2013. Вип. 3. С. 44–48. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/5901/1/13.pdf> (дата звернення: 04.05.2025).
 6. Кокотюха А. Легенда про Безголового: детективний роман. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. 256 с.
 7. Кокотюха А. Привид з Валової. Харків : Фоліо, 2015. 283 с.
 8. Кокотюха А. Темні таємниці: роман. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. 288 с.
 9. Конторчук Г., Ринкевич О. Особливості позанормативної лексики у творах А. Кокотюхи. Студентські лінгвістичні студії. 2017. Вип. 5. С. 110–115. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/15559/> (дата звернення: 04.05.2025).
 10. Майборода Н. Лексико-семантичні особливості детективних романів Андрія Кокотюхи. Філологічний часопис. 2021. Вип. 2 (18). С. 56–63. DOI : <https://doi.org/10.31499/2415-8828.2.2021.246087>
 11. Мамчич І. П. Потенціал синонімічних парадигм у ретророманах Андрія Кокотюхи. Закарпатські філологічні студії. 2021. Вип. 18. С. 41–46. DOI : <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.18.610>
 12. Сидора М. Ю., Запорожець О. С. Особливості визначення жанру творів Андрія Кокотюхи «Легенда про Безголового» та «Темні таємниці». The 13th International scientific and practical conference «Development trends and improvement of old methods» (December 12–15, 2023) Warsaw, Poland. International Science Group. 2023. International Science Group., Warsaw, Poland., С. 344–348. URL: <https://surl.li/mcczul> (дата звернення: 04.05.2025).
 13. Хоменко Г. В. Українська постмодерна література: світоглядно-стильові доміанти. Український педагогічний журнал. 2018. Вип. 4. С. 118–125. DOI : <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2018-4-118-125>
 14. Яо С. С. Наративні особливості українських бестселерів масової літератури. Закарпатські філологічні студії. 2024.

Вип. 34 (2). С. 156–161. DOI : <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.34.2.26>

References:

1. Bryhadyr Ya. Interpretatsiia istorychnykh podii kriz pryзму intryhy v ukrainskomu retrodetektyvi. *Literaturoznavchi studii*. 2017. Vyp. 1(1). S. 99–110. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2017_1\(1\)__11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2017_1(1)__11) (data zvernennia: 04.05.2025).
2. Bryhadyr Ya. O. Tvorchist Andriia Kokotiukhy yak vzirets suchasnoi ukrainskoi masovoi literatury. *Literaturoznavchi studii*. 2015. Vyp. 1(1). S. 50–59. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2015_1\(1\)__8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2015_1(1)__8) (data zvernennia: 04.05.2025).
3. Vehesh A. Literaturno-khudozhnii antroponimikon u romanakh Andriia Kokotiukhy «Zhyttia na kartu. Kyivska syshchytsia» ta «Zlamani ihrashky. Kyivska syshchytsia». *Zakarpatski filolohichni studii*. 2022. Vypusk 26. Tom 1. Uzhhorod: Vydavnychi dim «Helvetyka», 2022. S. 247–253. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/48391> (data zvernennia: 04.05.2025).
4. Ishchenko Yu. V., Merkulova O. S. Zasoby khudozhnoi rekonstruktsii istorii u romani Andriia Kokotiukhy «Pryvyd iz Valovoi». *Ukrainski studii v yevropeiskomu konteksti*. 2021. Vyp. 4. S. 42–52. URL: http://obrii.org.ua/usec/storage/article/Ishchenko_2021_42.pdf (data zvernennia: 04.05.2025).
5. Kalinichenko M. Masova ta vysoka literatura: Pro et Contra (obrii teoretychnoi refleksii v suchasnomu ukrainskomu, rosiiskomu ta pivnichnoamerykanskomu literaturoznavstvi). *Filolohichni nauky. Literaturoznavstvo*. 2013. Vyp. 3. S. 44–48. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/5901/1/13.pdf> (data zvernennia: 04.05.2025).
6. Kokotiukha A. *Lehenda pro Bezgholovoho: detektyvnyi roman*. Ternopil : Navchalna knyha – Bohdan, 2018. 256 s.
7. Kokotiukha A. *Pryvyd z Valovoi*. Kharkiv : Folio, 2015. 283 s.
8. Kokotiukha A. *Temni taiemnytsi: roman*. Kharkiv : Klub Simeinoho Dozvillia, 2019. 288 s.
9. Kontorchuk H., Rynkevych O. Osoblyvosti pozanormatyvnoi leksyky u tvorakh A. Kokotiukhy. *Studentski linhvistychni studii*. 2017.

- Vyp. 5. S. 110–115. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/15559/> (data zvernennia: 04.05.2025).
10. Maiboroda N. Leksyko-semantychni osoblyvosti detektyvnykh romaniv Andriia Kokotiukhy. *Filolohichni chasopys*. 2021. Vyp. 2 (18). S. 56–63. DOI : <https://doi.org/10.31499/2415-8828.2.2021.246087>
 11. Mamchych I. P. Potentsial synonimichnykh paradyhm u retroromanakh Andriia Kokotiukhy. *Zakarpatski filolohichni studii*. 2021. Vyp. 18. S. 41–46. DOI : <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.18.610>
 12. Sydora M. Yu., Zaporozhets O. S. Osoblyvosti vyznachennia zhanru tvoriv Andriia Kokotiukhy «Lehenda pro Bezgholovoho» ta «Temni taiemnytsi». The 13th International scientific and practical conference «Development trends and improvement of old methods» (December 12–15, 2023) Warsaw, Poland. International Science Group. 2023. International Science Group., Warsaw, Poland., S. 344–348. URL: <https://surl.li/mcczul> (data zvernennia: 04.05.2025).
 13. Khomenko H. V. Ukrainska postmoderna literatura: svitohliadno-stylovi dominanty. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*. 2018. Vyp. 4. S. 118–125. DOI : <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2018-4-118-125>
 14. Yao S. S. Naratyvni osoblyvosti ukrainskykh bestseleriv masovoi literatury. *Zakarpatski filolohichni studii*. 2024. Vyp. 34 (2). S. 156–161. DOI : <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.34.2.26>